

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

§. 3. An solis naturæ viribus possit elici amor Dei super omnia?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

actū inutili, & aberrante à fine supernaturali, atque ita voluntas de suo tantum habet peccatum, five opera inutilia ad salutem.

Neque obstat secundò, quod S. Augustinus dicat, seposità gratiâ, inductam esse impotentiam fervandi legem: per hoc tantum indicat, totam legem naturæ, propter singularem difficultatem, non posse sine gratia ita integrè servari, quin ea aliquando violetur: non negat tamen eam posse, ex parte, per actus naturaliter honestos impleri.

Neque obstat tertio, quod idem Augustinus aliquando doceat, in Infidelibus veras virtutes non reperiri. Agebat enim contra Pelagianos afferentes viribus naturæ haberi veras virtutes utiles ad vitam æternam, idque probantes exemplo infidelium: negabat igitur è contra Augustinus, infidelibus tales virtutes inesse, quæ poterant ad salutem conferre. Sic enim scribit *lib. 4. contra Julianum cap. 3.* Absit enim, aliquo sit vera virtus nisi fuerit justus; absit autem, sit justus nisi ex fide: postea subdit: si ad consequendum veram beatitudinem quam nobis fides promittit nihil profunt homini virtutes, non sunt veræ virtutes. Hinc etiam elucet non aliam esse mentem S. Augustini dum dicit: *Omne quod non est ex fide peccatum est*: quia, ut ipse loquitur *lib. de spiritu & lit. cap. 27.* Infidelis vix unquam debito fine operatur, & licet subinde agat honestè, id illi nihil prodest moraliter ad salutem, Adeoque omne opus hominis infidelis vel est propriè peccatum, vel impropiè, considerando ejus actionem prout est inutilis ad beatitudinem obtinendam. Ex quibus patet nullo fundamento negari opus moraliter honestum absque auxilio gratiæ, modò non asseratur, tali operi vim inesse meriti, aut illud positivè hominem disponere ad salutem, & beatitudinem supernaturalem, quod ex sequenti magis confirmatur.

Ex quibus patet, quàm parum consideratè nuper quidam Professor publicè Scholas illas damnaverit hæresis Pelagiænæ, quæ hanc sententiam sustinet. Cum tamen in Bajo disertè & sub anathemate profcripta sit hæc prop. 37. *Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex natura solis viribus oritur ducit, agnoscit.*

§. III.

An solis Natura viribus possit elici Amor Dei super omnia?

Procedit hæc controversia de statu naturæ lapsæ, frustra enim aliqui fuscè disputant, an possibilis sit talis amor in statu naturæ integræ, & an sine gratia possint cognosci aliqua veritates ad honestam operationem conducentes: nam ex sola decisione præsentis questionis utrumque admitti debet.

Dico igitur, homini lapsò possibile esse solis naturæ viribus amare Deum super omnia, amore naturali tam concupiscentiæ, quam amicitia, qui dum durat affectivè excludat voluntatem Deum graviter offendendi. Est hæc receptissima Theologorum sententia, quam tradit D. Thomas. 1. part. quæst. 6. art. 3. & sæpius alibi: nec non Scotus in 1. dist. 17. q. 2. Occamus quoque, Durandus, alique docent, Deum etiam ut est author naturæ posse ab homine post lapsum diligi perfectò amore benevolentia. Vasquez autem & aliqui Do-

ctores Catholici, qui videntur aliter loqui, non negant cum Bajo voluntati adesse sufficientiam eliciendi istum amorem sine gratia supernaturali, sed tantum opinantur ad Dei gratiam pertinere cogitationem congruam & efficacem cum qua amor iste actū elicitur: non verò cogitationem inefficacem: neq; illi rejiciunt communè divitiorem amoris in naturalè, & supernaturale.

Probatur autem nostra assertio primò, ex damnata propositione Bajana 36. *Amor naturalis qui ex viribus natura oritur, ex sola Philosophia per elationem præsumptionis humana, cum injuria Crucis Christi, defenditur à nonnullis Doctoribus.* Ergo nostra assertio huic contraria indubitatis Pontificum decretis roboratur.

Probatur Secundò, ex Concilio Arausicano *can. 25.* & Tridentino *Sess. 6. can. 19.* ubi docent, hominem in isto statu non posse amare Deum, sicut oportet ad justitiam: hæc autem limitatio, ut supra dixi, satis ostendit per vires naturæ haberi posse alium Dei amorem, qui ad justitiam & salutem non conducit. Et hanc esse doctrinam S. Augustini, quem sibi frustra vindicat Bajus patet ex *libro 12. de Civitate Dei, cap. 1.* Sicut, inquit, cum vitium oculorum dicitur cæcitas, id ostendit quod ad naturam oculorum pertinet visus. . . ita cum vitium creaturæ rationalis dicitur, quod non adhæreat Deo, hinc a parte declaratur ejus naturæ ut Deo adhæreat convenire. Et *lib. de moribus Ecclesiasticis cap. 3.* docet nos assequi ratione, esse rectè vivendum, & Deum sequendo debere beatè vivere, id autem fieri diligendo Deum, quod est primum mandatum ad beatitudinem obtinendam. Sentit ergo S. Augustinus homini naturale esse Deo adhærescere per amorem, nempe perfectum, adeoque id esse in potestate naturæ, quæ seposità gratiâ ordinatur ad beatitudinem naturalem. Subscribit Augustino S. Fulgentius ad Monimum *cap. 18.* Natura, inquit, inesse non posset ullatenus ratio, nisi ei posset inesse Dei dilectio. Et alii passim Patres, ex eo quod natura rationalis ex se sit imago Dei, inferunt ei competere ut in Deum tendat per dilectionem.

Probatur tertio ex ratione. Tenemur lege naturali Deum perfectè diligere, neque in natura ostenditur impossibilitas illum ita diligendi: potest enim Deus naturaliter nobis proponi ut infinite bonus, & amabilis. Ergo neque ratione motivi subest moralis impossibilitas perfecti amoris, neque ex eo, quod Deus debeat omnibus præferri; quia potest per cogitationem perfectam summæ bonitatis Deus appetiari ut omnibus præferendus, & simul abesse omnino tentatio quæ voluntatem avertat, & in creaturas inclinet.

Dices, In hoc statu inest voluntati impossibilitas effectiva ut tota lex naturalis observetur absque adjutorio gratiæ. Ergo ex illa oritur etiam impossibilitas effectiva adhærendi Deo per amorem perfectum, nisi voluntati ad amandum gratia supernaturalis optuleretur.

Respondeo neg. consequentiam. Potest enim fieri ut homo actū naturali cognoscat sibi postea ex parte Dei non defutura subsidia necessaria ad totam legem effectivè observandam: ergo eo posito potest effectivè Deo super omnia adhærescere. Necessitas enim gratiæ postea conferendæ, non efficit quominus voluntas jam ex parte sua perfectò amore in Deum feratur. Sicut necessitas potestatis supernaturalis

ars de
kin

theologia

naturalis ad celebrandum, non impedit quo minus jam actu naturali velim efficaciter Sacerdotium, tantum postea conferendum. Quia tamen dictus amor est naturalis, nihil conferens ad justitiam supernaturalem, nec repugnans peccato habituali, neque sufficiens ut occurrente difficultate perseveret ad totius legis observantiam, hinc est quod à Patribus, aut Conciliis actibus gratiæ non annumeretur, cum tantum agant de amore ad salutem conducente, qui solet esse supernaturalis.

At, inquit, S. Augustinus sic insinuat amorem castum & perfectum elici ex gratia, ut agens contra Pelagianos sapius inculcet, ubi non est Spiritus gratiæ, ibi dominari peccatum.

Respondeo, aliud non inculcari ab Augustino, quam gratiam esse necessariam ad actus conducentes ad salutem, & in infidelibus defectu fidei raro dari opus ex omni parte honestum; hinc merito pronunciat: ubi non est Spiritus gratiæ ibi dominari peccatum, ibi enim censetur peccatum dominatum obtinere, ubi opera honesta rarius exercentur.

CONTROVERSIA SEPTIMA.

De Gratia efficaci, & in quo illa consistat, variorum sententia discutuntur.

Quæstiones de efficacia gratiæ indubitata solutio, scopus est ad quem summa orbis Christiani ingenia ingenti studio collimarunt, & à quo plures certo aberrarunt, quemque nondum ullus Theologorum ita attingit, ut omnium suffragio comperta veritatis palmam retulerit. Siquidem angustia hic undique, & facilis error, quia inter duos scopulos navigandum est, si ad tuendum vim gratiæ divini nimium declines, destituis libertatem humanam: si ultra metam libertati patrocinaris, vim gratiæ inanem relinquis. Hanc difficultatem pridem advertit ipse S. Augustinus libro 2. de peccatorum meritis cap. 19. Querentem, inquit, vehementer angustat, ne sic defendamus gratiam ut liberum arbitrium auferre videamur, rursum ne liberum sic asseramus arbitrium ut superbâ impietate ingrati Dei gratiæ judicemur. Olim incumbendum erat S. Augustino contra Pelagianos immodicâ elatione libertatis, vim gratiæ infringentes: sed neque minus laborandum est hoc ævo, ne cum Calvini ac Lutheri affectis in efferenda gratia sic vela laxemus, ut libertas humana fatali necessitate depressa naufragium patiat. In hac opinionum sese collidentium procella, clavum suo jure arripuerunt Pontifices Romani, qui uti in hac quæstione olim Scholæ Thomisticæ & Societatis opinandi modum præscripserunt, ita hac tempestate quibusdam ad devia deflectentibus certam credendi legem imposuere.

Itaque de gratiæ efficacia primus error est Calvini, Lutheri, ac plurium Sectariorum, qui docent omnem Dei gratiam internam esse efficacem, ac hominis voluntatem sic ad assensum impellere, ut illi non sit liberum gratiæ impellenti resistere, atque ita absolute admittunt voluntatem inevitabili necessitate ad agendum moveri; imo in ordine ad operationem gratiæ in natura lapsa liberum penitus interisse arbitrium.

Dogma Jansenii, quamvis nolit dimittere nomen

liberi arbitrii, admittit tamen ad operationem gratiæ efficaciæ sive victricis in statu naturæ lapsæ, non requiri libertatem à simplici necessitate, sed sufficere libertatem à coactione; quem errorem fufus refutavi-mus supra part. 2. pag. 64. inter polemica, in pro-pertâ inter quinque damnatas.

Quidam Moderni, ut in explicanda gratiæ efficaciæ hunc scopulum in speciem declinare videantur, asserunt gratiam efficacem sitam esse in delectatione justitiæ quæ sit victrix, sive major delectatione terrena illi opposita: docentque illi delectationi, dum est major, voluntatem non posse non obsecundare, & recte agere: quamvis possit eidem delectationi justitiæ non obtemperare, quando delectatio terrena major assurgeret: & ob hanc potestatem quantumvis remotam, putant efficaciam hujus gratiæ cum libertate conciliari. Volunt itaque ad libertatem indifferentiæ sufficere, quod voluntas possit non agere, quantum est ex parte eorum quæ voluntatem positive afficiunt; ac proinde libertati actus nihil obesse negationem illam majoris delectationis terrenæ ad efficaciam istius gratiæ requisitam; quia scilicet negatio illa voluntatem positive non afficit. At contra hoc novum effugium alii passim Theologi hæcenus censent, ad tollendam libertatem indifferentiæ sufficere, quod posita gratiâ cum ista negatione, non sit in potestate voluntatis ab agendo abstinere, sed ad bene agendum inevitabili necessitate determinetur.

Neque istâ viâ declinatur error Jansenii, quem constat eandem in explicanda gratiæ efficaciæ sententiam tenuisse, nisi quod ille palam admiserit, cum sua doctrina non debere conciliari libertatem indifferentiæ, quam docuit non esse necessariam ad merendum & demerendum in statu naturæ lapsæ; moderni verò illi velint eam doctrinam stare cum libertate ad meritum & demeritum sufficientem. In quo non re, sed voce à Jansenio dissidere, facile colliges ex ejusdem verbis, quæ hic breviter adduco, ex lib. 8. de gratia Christi cap. 2. Delectatio victrix, quæ Augustino est efficax adiutorium, relativa est; tunc enim est victrix quando alteram superat; quod si contingat alteram ardentiorē esse, in solis inefficacibus desiderii hæretur animus, nec efficaciter unquam volet quod volendum est.

Facile autem ostendi potest hanc modernorum viam nullo modo conciliare suam gratiam victricem cum libertate voluntatis humanæ. Nam etsi possit existere illa entitas delectationis cælestis sic ut non causet actum bonum voluntatis, non potest tamen sine ullo actu existere delectatio victrix, cum in eorum sententiâ delectatio prout est victrix, sive efficax, non sit sola entitas gratiæ sive delectationis cælestis, sed illa simul cum negatione majoris aut æqualis delectationis terrenæ: cum his autem, ut ipsi docent, nequit se voluntas determinare ad non agendum; adeoque sub gratia hæc efficaci constituta non poterit ab actione bona abstinere, sed ad illam exercendam ineluctabili necessitate rapietur.

Ab hac doctrina Scholæ Thomistarum se semper alienam profiteretur, gratiamque in sua sententiâ omni studio, & aliâ viâ cum libertate conciliare conatur. Docent itaque Thomistæ dari etiam gratiam efficacem à sufficienti intrinsecè diversam, quæ tribuat ipsam operationem, quam proinde volunt esse physice prædeterminativam voluntatis, sic ut nunquam possit suo effectu carere. Et ut majori cum certitudine